

939/2

ქართობი

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

1939 წ.

№10

№ 10
ოქტომბერი
1939 წ.

გამომცემლობა „კომუნისტი“

რედაქ. მისამართი: თბილისი, გრიბოედოვის ქ., № 34
ტელ. № 3-02-61

ოქტომბერი

საბ. პ. ლ. კ. კ. ციპას და საბ. განსახკომის ერთობიური ორგანო

შინაარსი

83•

1. თურმან შანშიაშვილი, — განთავისუფლებულ შარეში (ნარკვევი) . . . 1
2. გომეთე, — ნაპოენი (ლექსი თარგმანი გრ. ჭეცხლადისა) . . . 3
3. ანა ხაზუტაშვილი (ექვტი), — მზიარული დილა (მოთხრობა) . . . 4
4. ილია სიხარულიძე, — მილაყინწა (ლექსი) . . . 6
5. კოსტა ხეთაბუაშვილი, — რაზედ ეინაღვლო (თარგ. ს. ხუციშვილისა) 7
6. სოლ. ხუციშვილი, — ოსი სახალხო პოეტი (წერილი) . . . 8
7. ნინო ტაყშელაშვილი, — სპილო და მტაცებლები (მოთხრობა) . . . 10
8. დავით სასუნელის ბავშვური ოინები (თარგ. პიძინა აბულადისა) 13
9. ჯილდო დამახატების მიხედვით (თარგმნი — ციბალაშვილი)
10. მარიკა ბარათაშვილი, — შესაზღერე გოგი (პოემა) . . . 15
ბავშვთა შემოქმედება
11. მერი ბრეზაძე, — ჩემი ნატერა (ლექსი) გარეკანის მე-4 გვ.
12. კურდღლები (გასართობი) გარეკანის მე-4 გვ.

ჟურნალის გაფორმება და გარეკანის მხატვრობა ეკუთვნის მხატვარ ი. კომკიაშვილს.

პასუხისმგებელი რედაქტორი: ლ. ზიზინაძე პასუხისმგებელი მდივანი: თ. შანშიაშვილი

გადეცა წარმოებას 27/IX 39 წ.

ქალაქის ზომა 60×92

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 22/X 39 წ.

ფორმათა რაოდენობა 20-გვ. 9¹/₃×14

განთავისუფლებულ მხარეში

3545

* * * * *

ამ მხარეში 1939 წლის სექტემბრამდე სულ სხვა წესრიგი იყო: ფაბრიკები და ქარხნები კაპიტალისტებს ეკუთვნოდა, მიწები მემამულეების ხელში იყო. მალაზიებს უსაქმურობისგან გასუქებული ვაჭრები განაგებდნენ, გლეხებს საკუთარი მიწა არ გააჩნდათ, სკოლებში მხოლოდ მდიდრის შვილები სწავლობდნენ, ღარიბის შვილები კი მოჯამაგირებაში ატარებდნენ მთელ თავიანთ სიცოცხლეს. ქუჩებში წითელსაყელიანი ბავშვები არ დარბოდნენ, არც წითელი დროშები ფრიალებდა სახლისსახურავებზე. რადიო იშვიათ საწახაობას წარმოადგენდა. მის შესახებ მხოლოდ გაეგონათ, ნახვით კი მხოლოდ მდიდრებს ენახათ.

ასეთი იყო დასავლეთი უკრაინა და დასავლეთი ბელორუსია 1939 წლის სექტემბრამდე; ამ მხარეში მცხოვრებმა მშრომელებმა იცოდნენ, რომ მათ აღმოსავლეთით არსებობს საბჭოთა კავშირი. ზოგი რამ გაეგოთ ჩვენ ქვეყანაში დამყარებული ბედნიერი ცხოვრების შესახებ და ათეული წლების განმავლობაში ოცნებობდნენ ასეთ ცხოვრებაზე, ოცნებობდნენ მიწაზე, ოცნებობდნენ თავისუფლებაზე.

როგორც იქნა, ეს სანატრელი დღეც დადგა.

პოლონეთის ბურჟუებისა და მემამულეების მთავრობა გაიხრწნა, თავგზა აებნა და გაიქცა. უპატრონოდ დარჩენილი დასავლეთი უკრაინა და დასავლეთი ბელორუსია პოლონეთის სამხედრო ბანდების სათარეშო ასაპრეზად გადაიქცა. სძარცვადნენ და არბევდნენ მცხოვრებლებს, ცეცხლს უკიდებდნენ სოფლებს, ანგრევდნენ გზებს და აფეთქებდნენ ხიდებს.

თერთმეტი მილიონი უკრაინელი და ბელორუსი მოსახლეოაშის სიცოცხლე განსაცდელში ჩაეარდა.

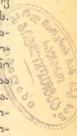
აი ასეთ დროს თერთმეტმა მილიონმა ხალხმა დახმარება სთხოვა საბჭოთა მთავრობას, და საბჭოთა მთავრობამაც მთელი ჩვენი ხალხის ნება-სურვილის შესაბამისად დაუყოვნებლივ აღმოუჩინა იგი. 17 სექტემბერს წითელი არმია გადავიდა დასავლეთ საზღვარზე და დაიწყო დასავლეთ უკრაინელი და დასავლეთ ბელორუსი მოსახლეოაშის განთავისუფლება.

არჩვეულებრივი სიხარული მოედვა პოლონელი პანების ბატონობით განაწმეგ უკრაინელებსა და ბელორუსებს. ისინი სიხარულით ხევედიან წითელარმიელებს, ყელზე ეხვევიან, ჰკოცნიან და უმასპინძლებდიან, რითაც კი შეუძლიათ. ყველგან, სოფლებში და ქალაქებში, წითელი მეტროძოლების გამოჩენა არაჩვეულებრივ სიხარულსა და აღფრთოვანებას იწვევს.

ანდარა ვასაკვირია, 21 წლის წინათ დასავლეთი უკრაინა და დასავლეთი ბელორუსია ხომ ჩვენთან იყო! ისინი ხომ ჩვენი ძმები, ჩვენი მახლობლები არიან! ამიტომაც რომ ასე უხარიათ ჩვენი არმიის დანახვა.

მოსახლეობა ეხმარება ჩვენ მეტროძოლებს, აჩვენებენ მტრის ბუდეებს და ყოველნაირად ცდილობენ ხელი შეუწყონ წითელ არმიას პოლონეთის სამხედრო ხროვის განადგურებაში.

ჩვენი მეტროძოლები ვიღონოსკენ მიიწვევდნენ. გზაში სოფელ ტიშკოვშიჩინთან შუალამისსა ერთერთი ტანკი ჰკობში დაფელო და სიბნელეში გზა ველარ გაიგნო. მახლობლოდ მცხოვრებმა შვიდმა ძმამ ტიშკოვებმა როგორც კი გაიგეს ტანკის

დაფლობა, უმაღლესი შეფენი მებრძოლებს. იმ დამითვე გამოათრის ტანკი და გათენებამდე არ წასულან სახლში. გათენებისას კი ზურგით მოზიდეს მორები, ჩაყარეს ქაობში, ვაკეთეს ხიდი და ტანკი სამშვიდობოს გაიყვანეს. ტანკისტებმა ძმებს მადლობა გადაუხადეს; ტიშკოვებმა განაცხადეს; „ჩვენ მზადა ვართ წითელი არმიისათვის დღედაღამე ვიმუშაოთ“.

ასეთივე ხალისით შევლიან წითელ-არმიელის ყველგან, სადაც კი დასჭირდებათ რამე. აი ერთი მაგალითი გმირობისა, რომელიც პატარა ბიჭმა გამოიჩინა წითელი არმიის კეთილდღეობისათვის.

წითელარმიელები ქალაქ გროდნოს მიუახლოვდნენ, სატანკო ნაწილებმა ბრძანება მიიღეს გადასულიყვნენ მდინარე ნემანზე და შესულიყვნენ ქალაქის ცენტრში. ტანკები დაიძრნენ. ხრიალით მიკურავდა მოძრავი სიმაგრე. ზანზარებდა მიწა და ბანს აძლევდა ქუჩები. მოწინავე ტანკი მიუახლოვდა მდინარეს. მის წინ ხიდი გამოჩნდა. ირგვლივ სიჩუმე იყო,

საროლა არსადან ისმოდა, თითქოს სტინავდა ქალაქს. ის იყო, ტანკი ხილზე უნდა შემდგარიყო რომ ამ დროს საიდგანად პატარა ბიჭი გამოვიარდა; ხელში წითელი ნაქერი ეჭირა და რაღაცას ყვიროდა. ტანკისტმა ზედ ხიდის ყურში შეაჩერა მანქანა, ფანჯარა გამოაღო და ბიჭს გაეხმურა. პატარა ბიჭმა ბელორუსულ ენაზე დაიძახა:

— ამხანაგებო! ოფიცრებმა ხილქვეშ მინები შეაწყვეს, ფრთხილად თორემ ხილი აფეთქდება! — ვერც-კი მოასწრო დამთავრება, რომ მახლობელი სახლის ფანჯრებიდან სროლა ატყდა. პატარა ბიჭი ელვის სისწრაფით მოწყდა ადგილიდან და მოსახვევში მიიშალა. ტანკისტმა მისი სახელიც კი ვერ გაიგეს.

მეთაურმა უკუშემაბრუნა მანქანა და სროლა აუტეხა იმ ფანჯრებს, საიდანაც მოწინააღმდეგე ყუმბარებს ისროდა. მალე მოსპო მოწინააღმდეგის სამყოფელი. შემდეგ კი უკან დაბრუნდა, რათა შტაბისათვის ეცნობებინა ხიდის მდგომარეობის შესახებ.

ბელორუსი ბავშვები ვაშლით უმასპინძლებიან წითელარმიელს.

მრავალი ისეთი მაგალითები, როცა მცხოვრებლები სიცოცხლეს სწირავენ წითელი არმიის დახმარებისათვის.

ბევრ საინტერესო ამბავს მოგვითხრობენ ჩვენი მებრძოლები, რომელთაც საკუთარი თავლით იხილეს დანაგრული და უუფლებო დასავლეთ უკრაინის და დასავლეთ ბელორუსიის ხალხი.

წითელარმიელები ტარნოპოლის მახლობელ სოფელში ისვენებდნენ. მათთან მივიდნენ ქალღმრთლები და სიცილკისკისით გადასცეს ყვავილები. მებრძოლებმა შეამჩნიეს, რომ ქალიღმრთლები უცნაურად იდგნენ სალდათებივით გაქიმულნი. ხელებს ზევით არ სწევდნენ და როცა გამოეთხოვე-

ბოდნენ, აუცილებლად კარგახანს უკან-
უკან უნდა ევლოთ. მებრძოლებმა შეამ-
ჩნიეს, რომ ქალებს დაკრებული კაბები
შეცვალ და სწორედ ეს იყო მათი უცნა-
ური ქცევის მიზეზი, სცხვენოდათ დაკე-
რებული კაბით გამოჩენისა და ამიტომ
ცდილობდნენ მებრძოლებისაყენ იმ მხა-
რით გამოჩენილიყვნენ, საიდანაც უფრო
სუფთა იყო მათი „საგარეო“ კაბა.

ყველგან, სადაც კი გამოჩნდება წითელ-
არმიელი ან მეთაური, აუარებელი ხალხი
შემოეხვევა. ეკითხებიან საბჭოთა კავ-
შირში ცხოვრებაზე და დიდად უყვიროთ,
როცა გაიგებენ, რომ ჩვენში მემამულე-
ები არ არიან, დაუჯერებლად მიაჩნიათ,
რომ ჩვენში ღარიბების შვილებიც სწავ-
ლობენ და პირდაპირ გაოცებადღე მი-
დიან, როცა იგებენ, რომ ჩვენში ვადასახა-
დი კი არაა, მოსწავლეები და სტუდენტები
სტიპენდიასაც იღებენ. ძალიან უკვიროთ,
როცა უხსნიან მებრძოლები, რომ ჩვენში
ყველა ერი თანასწორუფლებიანია, ებრა-
ელებს არა სდევნიან და ისინიც ისევე ცხო-
ვრობენ და მუშაობენ, როგორც რუსები,
ქართველები, სომხები და სხვა.

სოფლის მოსახლეობა უკვე შეუღდა
მემამულეების მიწების განაწილებას ლა-

რამ გლახებზე. ვისაც წინათ არცერთი
მტკაველი მიწა არა ჰქონდა, ახლა მი-
იღეს მიწები, გაიჩინეს საქონელი და შინა-
ური ფრინველი. ვისაც სახლი არა ჰქონდა,
მემამულის სახლში შეასახლეს და წითე-
ლი არმიის დახმარებით ადამიანური ცხოვ-
რება დაიწყეს.

ზოგიერთ გლახს კიდევ არა სჯერა,
რომ ტყე, მიწა, წყალი მათ ეკუთვნით
და გაუბედვად კითხულობს, შეუძლია თუ
არა მემამულის ტბაში თევზი დაიჭიროს,
შეშა მოჭრას, ან მიწა მოხნას, მაგრამ
როცა ყველა ამ კითხვაზე დადებით პა-
სუხს იღებს, გახარებული ბრუნდება შინ
და გაათკეცებული ენერგიით იწყებს ახ-
ალ, თავისუფალ ცხოვრებას.

დასავლეთ უკრაინისა და დასავლეთ
ბელორუსიის თერთმეტი მილიონი მცხო-
ვრები განთავისუფლდა პოლონელი პა-
ნების უღლისგან. ამიერიდან მათაც მი-
ეცათ ადამიანური ცხოვრების შესაძლებ-
ლობა.

ყველგან, განთავისუფლებული მხარის
სოფლებში და ქალაქებში, გაისმის მად-
ლობა წითელი არმიისადმი, მადლობა სა-
ბჭოთა ხალხისადმი და მადლობა ხალხთა
ბელადის, დიდი სტალინისადმი.

გოგონა

დავსვირობდი
ტყეში ერთხელ მე,
არც მიფიქრია
მეძებნა რამე.
ჩრდილში შევნიშნე:
ყვავილი ყვავის,
თვალი უბრწყინავს

მსგავსად ვარკკლავის.
მსურდა მოწყვეტა
და მესმის:
— „ვაჰ, მე,
ო, მეგობარო,
შენ გინდა გავხე?“
მე ამოვიღე

ის ფესვით სულ მოლად
და ჩემს ბაღჩაში
დავრგე სათუთად.
ის ისევ მყუდროდ
თავისთვის არის,
ყვავილებს ისხამს
და მზეს შეჰხარის.
თარგ. გრიგოლ ცეცხლაძისა.

მხიარული დღეა

რა წამსაც ნაცრა ბელურა ფრთას შემოკრავს და სისხამ დილაზე ჭკვიელს მოჰყვება, ვალიკოც იმ წამს გაიღვიძებს და პატარა საწოლზე წამოსკულებული ღიმილით გაიძახის:

— აი ჩიტო, დედა, ჩიტო! მეც ჩამაცვი, გარეთ უნდა გავიდე!

აი ღღესაც ვალიკო ქუჩისპირა აივანზე დილაადრიან გამოსულა და ქვეყანას ებასება.

— ძია, სად მიდინარა!? — ეკითხება ვალიკო კაცს, რომელიც ბაკაბუკით ქვევით გარბის. ძიას ეჩქარება და ბავშვს პასუხს არ აძლევს.

ვალიკომ ახლა გატუნტულეული ძალღი დანახა.

— ცუგა, ცუგა...მწ...მწ!! — უწრუპუნებს პატარა და რკინის მოაჯირში ხელსა ყოფს, თითებს ათამაშებს, ვითომ ძალღს ლუკმით იტყუებს.

— მია...წოო...ნიი... — დაიდრიალა ამ დროს ქუჩის მოსახვევში მემანუნე ბიჭმა, ვირს სახრე ღონივრად უთავაზა და ვალიკოს აივანთან უფრო გაბმით დაიყვირა:

— მია...წოო...ნი!

— მოიტა, მოიტა მაწონი, დედა გიძახის, დედა!!

მემანუნემ ვირი გააჩერა. იმან იცოდა, რომ იმ სახლში ვილატა დიასახლისი მაწონს ხშირად ყიდულობდა და ბავშვს დაუჯერა. დგრეფნის კარი ღია იყო, მემანუნემ ხურჯინიდან ორი ქილა მაწონი ამოიღო და კიბეზე ავიდა. ვალიკოს ქვემოდან ახლა კალათის ქრაჭუნნი მოესმა და ყურები ცქვიტა.

სანამ „ბუბლიკებს“ დამტარებელი დაიყვირებდა, ვალიკომ სინარულით მიიპატიჟა.

— პა, ვინდა ბუბლიკი?! — ეშმაკური ღიმილით შესძახა მებუბლიკემ და ისიც ღია კარებში შევიდა.

ერთი წუთის შემდეგ ვალიკომ მერძვევ დანახა და სინარულით გადმოსძახა:

— რძე, რძე, მოლი...მოლი...აგერ კარი ღიაა!

მერძვევს ეგონა, რომ კარი მართლა იმის გულისათვის იყო გაღებული და იმანაც კარისაკენ მიაშურა.

— იაისი, იაისი!!

შეჰყვირა ამ დროს მეკვერცხემ, და ვალიკომ იქითკენ გაიხედა. პო, ეს სწორედ ის კაცი იყო, რომლისგან მისი დედა ზოგჯერ მსხვილ კვერცხებს ყიდულობდა.

— აისი, აისი...მოლი, მოლი...ჩვენ კვერცხები გვინდა, კვერცხები!

მეკვერცხემ გაღებული კარი რომ დანახა, დალუნა თავი და ისიც იქ შევიდა. ამდენმა გამყიდველმა კიბეზე მოიყარა თავი, იქ კი ჩამჩუმში არ ისმოდა.

ზემოთა კარს არავინ არ უღებდათ.

— შა, „ხაზინ“, გააღე, რაღა, კარი, თუ მაწონი გინდათ!

— იაისი, იაისი! — დაიყვირა მეკვერცხემ და უფრო ზევით გაემართა,

— საღ მიხვალ, სადა?! ვერ ხედავ. შენზე უწინ ჩვენ დაგვიძახა! — დაუტია „მეზულკემ“ და კალათით წინ გადაედო.

მეკვერცხემ გაბოროტებული თვლით შეხედა და ერთ ადგილზე გაჩერდა.

— შენ, ეი, რა შენი რძე უნდათ, ვერა ხედავ, მაწონიც აქა მაქვს და რძეც! — ახლა მემაწვენ ბიჭი ეძგერა მერძვევს.

მერძვევმ ტოლჩა მოუღერა და უარესად შეუტია:

— შენ საიდან მოსულხარ, მე აქ ყოველდღე რძე დამაქვს და შენ ვისი ტიკი-ტომარა ხარ!

— რძე, თორემ, შენმა მზემ, ისეთი იქნება, რომ ცარიელი ნაღები...

გაკაპანებული მივარდა მერძვევს და ახლა კი დატრიალდა ჯარა. მერძვევს მემაწუნეს წაეკიდა, მეკვერცხე „ბუბლიკების“ დამტარებელს ეძგერა და დილაადრიან მყუდრო დერეფანში ისეთი ჩოჩქოლი და ღრიანცელი ატყდა, რომ ამ ხმაურზე ვიღაც გამვლელმა ბიჭმა დერეფანში რომ შეიხედა, ერთი კაი ტაში შემოკრა და ხმაბლი დაიღრიალა:

— ე ე...კაცო, რა ამბავია, „პაქააარ, პაქააარ!“

ამ წამს „მეზულკემ“ მეკვერცხეს ხელი ჰკრა და მეკვერცხე თუნუქის ვედროს რახრახით ძირს რომ წამოვიდა, იმ სახლის მდგმურები გულგახეთქილნი გამოცვივდნენ აქეთ-იქიდან, ზოგს შარვალი ნახევრად ძლივს ჩაეცვა, ზოგს საცვლების ამრა თავი კარებიდან გამოიყყო და დაფეთებული კითხულობდნენ:

— არიქა, გვიშველეთ, რას უკიდია ცეცხლი, რას?!

— წკრრრ, — დაიწკრილა ერთერთი მდგმურის სახლის ტელეფონმა.

— მეხანძრეთა რაზმი?! გესმით, ჩქარა, ჩქარა... მლეთის ქუჩაზე № 45 ხანძარი, ხანძარი!

რამდენიმე წუთის შემდეგ მეხანძრეთა მანქანა გაბმული კივილით გაჩერდა სახლის კარებთან.

— აბა, გარეთ მარდა! — უბრძანეს მეხანძრეებმა აყვირებულ ხალხს და თავისებურად აღტრიალდნენ, მაგრამ რაკი ხანძარი არ აღმოჩნდა, ტელეფონის პატრონი დააჯარიმეს და ნიაჯარივით უკანვე გაიქრნენ.

ვალეკო კი ისევ აივანზე იდგა და მეხანძრეებს აღტაცებით უყვიროდა:

— ძია, მეც წამიყვანეთ, მეც თქვენი ამხანაგი ვიქნები! ავტომობილზე დავჯდები და ასე დავიყვირებ: უ უ უ უ...

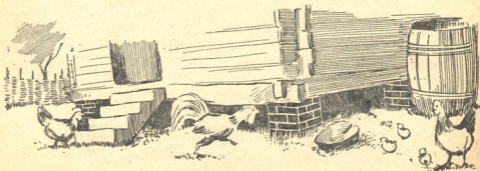
კივის ვალიკო და ძლიერ უხარია, რომ ასეთი მხიარული დილა გათენდა. იგი გვიან მიხვდა, რომ ცუდი საქმე გააკეთა.

მამლაყინა

დადიოდა მამლაყინა,
ძლივს უძლებდა დედამიწა,
ყვილით ხმა ჩაეხრინა:
პირი ფართელ დაეფრინა
და ყიოდა ყოყლოჩინა.
აღმა ერთხელ მკვებარა
და ქათმები შეეყარა,
უთხრა: „ჩემი ბადალი,
არსად არის მამალი;
მტრების შიშით მზარავი
მე ვარ! სხვა კი — არავინ!
მე რომ არ გიფარავდეთ,
მელა მოგიპარავდათ;
მე რომ ვხვდები მტერს მტრულად,
ვერას გაკლებთ თქვენ ტურა,
ვერც ძერა და ვერც ქორი!
ვინ არის ჩემი სწორი?!
თავზე მუდამ ვინ გადგათ?!
ფეხი არსად არ გადგათ!
სულ ჩემთან უნდა იყოთ!
ყი-ყი-ყი-ყი-ყიყ-ლიყოოო!“
ქათმებმა თქვეს: „სწორედ რომ
ვაჟ-კა-კა-კა-კა-ცია!
ვიშ, ყვითელი ჩექმები.

მუხლებამდე აცვია!
როგორ შეენის დეზები,
გავლა როგორ უხდება:
იცის ბრძოლის წესები
და მტერს მტრულად უხვდება!“
მაგრამ ჩვენი მამალი
მუდამ იყო დამფრთხალი,
როცა ქათმების კრიახს
უეცრად ყურს მოჰკრავდა,
გულა-ნაბადს მოკრავდა,
აქეთ — იქით ვარბოდა,
გმირად რომ არ ვარგოდა,
ეს სულ ყველამ იცოდა,
ყველამ, ქათმების გარდა;
მამლაყინას, საცოდაეს,
მხოლოდ კვებნა უყვარდა,
რაგინდ არ დააროგო,
ბრიყვი რას მიგიხვდება?!
მამლაყინა არასდროს
არ გაიტეხს იხტიბარს,
კვებნას მაინც მოჰყვება,
თუნდ დაუგმო ასჯერა,
მაგრამ მამლის ტრაბახი
ქათმების მეტს არ სჯერა.

რაზე ვინაღვლო?! ქარიშხალმა ამოსუნთქვისას უკანასკნელი დაწყვიტა ხეებს ფოთლები, გაშლილ ვაკეზე, ცისკიდურის ლურჯ სარეცელზე, როგორც პირბადე, გაიშალნენ შავი ღრუბლები...

ტყეში ხეები ისე დგანან, როგორც ჩონჩხები, ყველა გაშიშვლდა, დაეკარგათ სამოსი ბუჩქებს, გაძარცვულია მთლად ბუნება და თავწახრილი, გამძაფრებული ყინვა რთვილით დაასაჩუქრებს.

სიმღერა შეწყდა და გონებაც მოძრაობს მძიმედ... გაშეშდა მზერა, დამძიმდა და გაგრძელდა ეს გზა, და ციხესავით, საფლავევით ჩაშავებული დაწვა მძიმედ ჩემს ცხოვრებას და თვით ჩემს გულსაც...

რაზე ვინაღვლო? ამ უკუნეთ ღამეებს შემდეგ ცისკრის სხივები გაიფლავებს ციან-სიამით, გაცოცხლდება დრო გაზაფხულის სხივების ქვეშ და გადაიშლება სასიამოდ იასამანი.

ტყე გაიღვიძებს საარაკო ხმების ხვეულში, ფართე ველები კვლავ დატკეპება მსუყე სიმწვანით, და გაისმება კვლავ სიმღერა თავისუფლების, აქაფებული გაიშლება ზღვებზე ტალღები.

გულიც დაიწყებს თავისუფლად მაშინ ძგერასა, აღდგება აზრი, განათლდება ხედვა თვალების, თავისუფლება მთელი ძალით აგუგუნდება, მაშინ შევიგრძნობთ უცხო ძალას ჩვენ სიყვარულის.

თარგმან ს. ხუციშვილმა

ამ ლექსის ავტორი იძლევა სურათს იმ ცხოვრებისა და პირობებისას, რომელშიც უზარებოდა ავტორის, მის ხალხსა და საერთოდ ხატულ ვის ცხოვრება რუსეთის მეფის რეჟიმის დროს. კოსტა გრანობდა, რომ არსებული წყობილება უნდა დანგრეულიყო და აბიტომაჟი მომავალი მას იმედინაოდ უღიმოდა და ვაჟგებოდა.

მე ბედნიერი არა ვყოფილვარ, თავისუფლებას ვაფასებ მეტად, მაგრამ ხალხისთვის მე თავს ვაფასებ.

თავისუფლებას ვაფუძვებ ხილად.
ხალხის ბედნიერებისთვის პოეტი სი-
ამოვნებით ვასწირავს თავსა და თავისუფ-
ლებას:

„მე მკერდით მტრის მკერდს შევეჯა-
ხები.

თამამად ვუძმერ თავისუფლებას“.

კოსტა გრძნობდა, რომ მომავალი მოსპობდა მონობას, ძალადობას. სიცოცხლის უკანასკნელ ხანებში იგი უკვე ხედავდა მუშათა მოძრავე მასებს, მისსავე სიცოცხლეში აფრიალდა კიდევ 1905 წლის რევოლუციის დროს, მაგრამ ამ დროს პოეტი ფიზიკურად და ფსიქიურადაც დაავადებული იყო.

„შენი ღღეები დათვლილია...-ისმის განგაში,
და განთიადის სხივი უკვე ციმციმებს ხიშტზე“.

წერდა კოსტა ხეთაგური 1905 წელს, რევოლუციის გარიჟრაჟზე.

კოსტა ხეთაგური ქართველ მოღვაწეებთანაც დაახლოებული იყო, კერძოდ ილია ჭავჭავაძის მეგობარ მიხეილ ზაალის-ძე ყოფიანთან, რომლის გარდაცვალებაზეც კოსტამ ოსურად და რუსულად ღმექსები დაწერა.

კოსტა ხეთაგური თავისი ცხოვრებითა და შემოქმედებით უკვდავი იქნება მშრომელი ხალხის ხსოვნასა და ლიტერატურაში.

კოსტა ხეთაგური ოსური ლიტერატურის ფუძემდებელია, მისი ოსურად დაწერილი ღმექსები (წერდა რუსულადაც) ხელნაწერი ვრცელდებოდა ხალხში. ხალხს კოსტას შემოქმედება უყვარდა იმიტომ, რომ იგი ლაპარაკობდა უსამართლობისა და მჩაგვრელების წინააღმდეგ, პოეტის ცხოვრება დაკავშირებული იყო ღარიბი ოსების ცხოვრებასთან, მისი მიზანი და დანიშნულება ხალხის სამსახური იყო, რაც არა ერთგან აქვს გამოხატული სამაგალითო ღმექსებში:

„მე სიკვდილისა არ მეშინია,
თუმც კი საფლავი მე მიწვევს უკვე,
სიცოცხლის ღღეებს ჯერაც არ დავთმობ,
უკანასკნელს თუ არ მიცემ მშობნებს.

სპილო ღ მცაცებლები

— ტრაახ! ტრაახ! — მოისმა უცბად ტყიდან. ამ ხმაურობამ ყველა ფეხზე წამოაყენა, გამოცვივდნენ მგლეები, ტურები და ველური ძაღლები.

— რა მოხდა?! რა მოხდა — ეკითხებიან გაკვირვებით ერთმანეთს, — ვაი თუ ტყეს ჭრიან, რა გვეშველება? ამ ტყეში დავიბადეთ, გავიზარდეთ, შეჩვეული ვართ, საღ უნდა წავიდეთ? — წუხდნენ ყველანი.

— მე წავალ, გავიგებ რაშია საქმე, თქვენ კი აქ იყავით ყველანი, ადგილიდან არ დაიძრათ, — დაუბარა ეს ძაღლმა და წავიდა. მალე დაბრუნდა.

— ჩვენი ბებერი სპილო ყოფილა, უზარმაზარი ხე წაუქცევია; ის ხომ ძველი დროის ტანკია. თუ ბრაზი მოუვიდა, რასაც გზაში შეხვდება, მიღეწ-მოღეწავს, მიწასთან გაასწორებს, ახლა ჩვენც მოდის.

— წავიდეთ, წავიდეთ, თორემ ჩვენც გაგვანადგურებს. — დაიყუევდნენ მგლებმა.

— რას გვერჩის? ჩვენ ხომ არ გავვიბრაზებია? — შენიშნა ძაღლმა. ამ დროს სპილოც გამოჩნდა. ყველა გაშეშდა. სპილო გაკვირვებით შეაკვივდა მათ.

— დიდებული სპირიდიონ! გავიგეთ თქვენი ვაჟკაცობის ამბავი და ნიშნად დიდი პატივისცემისა შემოგვგებეთ, ჩვენი ქვეყნის შვილი ბრძანდებით, შეგვიძლია ამით ვიამაყოთ, — მოკრძალებით მოახსენა ძაღლმა.

— მე თქვენი ლაპარაკი გავიგონე, მაგრამ თუ ასე ახლოს იყავით, არ ვიცოდი და ეს გამოკვივდა; მე აქეთ მოვდიოდი, ხრამს წავეწყდი, ისიც დაღმართზე იყო; შემოსავლელი გზა არ ჰქონდა. დიდი ხე წაეპაქე და მით ხრამი ამოვავეს, ხიდი გავაკეთე, სწორი გზა გავიყვანე. თქვენც შეგიძლიათ გაიაროთ მასზე.

— რა ოხრად გვინდა შენი სწორი გზა?! იმ ხმაურობამ ყველას გული დაგვიხეთქა, ვიფიქრე, ტყეს ჭრიან მეთქი — უკმაყოფილოდ დაიყუევლა მგელმა.

— მე ვიცი, თქვენ, მტაცებლებს, სწორ გზაზე სიარული არ გწვევიათ, ღე მათ იარონ, ვისაც დაბადებიდან პატიოსნება დაჰყოლია.

— ეჰ, ჩემო კარგო! შენ 150 წელს ცოცხლობ, როცა თავისუფალი ხარ, ტყვეობაში 120 წელს, ჩვენი სიცოცხლე კი ხანმოკლეა.

— ვინც სხვას სიცოცხლეს უსაბოძს, რად უნდა იცოცხლოს დიდხანს?! რასაც დათეს, იმას მოშკი, ეს ბუნებას სწორად დაუდგენია. მე არ მიყვარს ჩხუბი, წყნარი ვარ, მშვიდი, არავის სიცოცხლეს არ ვუსაბოძ, არ ვაბრაზებ და თუ დამიწყებენ ცხვირში ჩხიკინს, გამაბრაზებენ, მაშინვე ჩემი ხორთუმით გავცემ პასუხს, მიწაზე დავანარცხებ, სიცოცხლეს მოვუსაბობ. თქვენ კი, გაუმაძღრობის გამო, წყნარ უმანკო კრავსაც სიცოცხლეს უსაბობთ.

— შენი თავის დაფასება არ იცი, — შენიშნა ძაღლმა, — ადამიანმა თუ ხელში ჩაგიგდო, ზურგზე კარავს წამოგადგამს, ბატონი შიგ მეფურად ზის, კისერზე მონა შეგაჯდება, თავში ჩაქუჩს გცემს, საითაც უნდა, პირს იქით გაქნევინებს.

— რას იზამ, ძალა აღმართსა ხნავს, მეც მერვეა ადამიანი, მიმსახურებს, ამავე დროს კარგად მიეღოს, მასაზრდოებს, ძვირფასად მრთავს, აფასებს ჩემ შრომას. თავიდათავი ისაა, რომ შრომა ფასდება. თქვენ რომ ბებერი მიწოდეთ, გგონიათ ვერ გავიგონე?! სენა ძლიერ მახვილი მაქვს. მე ხომ 150 წელი ვცოცხლობ, ახლა 75 წლისა ვარ, მაშ შეახნისა ყუოფილვარ. სიკვდილის შემდეგაც კი

სასარგებლო ვარ: ჩემი ძველი ოქროსავით ძვირფასია. ვინც სასარგებლოა, მან დიდხანს უნდა იცოცხლოს, თქვენისთანა მუქთახორები კი დაბადებიდანვე უნდა იხოცებოდნენ.

— მაშ გინდა მარტო შენ იცოცხო და ჩვენ დავიხოცოთ? — დაიყმუელა მგლების წინამძღოლმა და ნაბიჯი წინ გადადგა. ყველა მას მიჰყვა. გააბეს მგლებმა ყმული, ტურებმა კივილი, შეინძრა მთელი ტყე, მოცვივდნენ სხვა მგლები და ტურები. გამოჩნდნენ: გარეული ცხენი, კამეჩი და ხარი; ესენი სპილოს უკან დადგნენ, ისინი მიხვდნენ რაში იყო საქმე და სპილოს მიმართეს:

— ამხანაგო სპირდონ! ჩვენ გვერდში ამოვიდგებით და მოგესმარებით მტაცებლების ამოწყვეტაში.

სპილომ ღიმილით შეხედა მათ, მერმე მოწინააღმდეგეებს შეუტია:

— მე თქვენ გირჩევთ აქედან გაქრეთ, ხორცმ...

— არ წავალთ! — დაიყმუელა მგლების წინამძღოლმა, — ხედავ, რამდენი ვართ!

— თქვენ სიმრავლეს ჩემი სიმძლავრე მოსპობს, — თქვა რა ეს სპილომ, დიდი ხე წააქცია.

შეიკრა ხეების ლაწალაწი, მგლები და ტურები გარბოდნენ გონებადაკარგულნი, ხეები ეცემოდა, სრესდა, ცხენი წიხლს უშენდა, ხარი და კამეჩი რქებით მუცელს უფატრავდნენ მათ. რამდენიმე წუთში სრული სიჩუმე ჩამოვარდა, მთელი ტყე მგლების ღემით მოიფინა.

— ახლა ილაპარაკეთ თქვენ სიმრავლეზე! — მენიშნა გამარჯვებულმა სპილომ.

— გმადლობთ, ამხანაგო სპირდონ! — მიმართეს მას ცხენმა, ხარმა და კამეჩმა.

— ერთხანს მოვივინებთ მაგ მუქთახორებისაგან.

— მაგათ ყველგან და ყოველთვის მოსპობა უნდა, — თქვა სპილომ, გამოემშვიდობა მათ და დიხჯად გაუდგა გზას.

დავით სახუნელის ბუშქური ოინები

სამი წლის ვახდა დავითი,
გამოვიდა გარეთ,
მოედანი გაიჩინა
საფარჯიშო არედ,
მასთან ქუჩაც აირჩია
სათამაშო ბინად,
ათ-თორმეტი წლის ბიჭებიც
გაირეკა წინა,
ტანით მათი ტოლი იყო
და ცეცხლისგან ნაშობს
თან მიჰყავდა ის ბიჭები
ერთად სათამაშოდ.

საფარჯიშოდ წრე გაშლილი
ჰქონდათ ჯანით სწორებს,
და ბავშვებმაც მალე წრეში
კოკი გააგორეს.
ათ-თორმეტი წლის ბიჭებში
გაერია ისა,
ტანით მათი ტოლი იყო,
ხანით — სამი წლისა.

კოკზე ჩხუბი ატყდა, ბიჭებს
დღე აყარა მწარე:
ზოგს ფეხები მიამტვრია,
ზოგს მოსტეხა მხარი,
სამ ბავშვს ბეჭში ხელი სტაცა,
მოუგრიხა მკლავი,
სამ ბავშვს თეძო ამოუგდო,
აწყევლინა თავი.

დაფრთხნენ ნაცემი ბიჭები
და ქალაქი მოვლეს,
შინ დაბრუნდნენ და ჩივილით
მათ მიმართეს მშობლებს:
„ერთი ვთიმი ბიჭი ჰყავს
მისრა-მელიქს ავი,
მან ფეხები მოგვამტვრია,
დაგვაგლიჯა მკლავი!“

წავიდნენ მათი მშობლები,
უთხრეს მისრა-მელიქს:
„— თქვენმა ბავშვმა დაგვატეხა
განსაცდელი ძნელი!“
მისრა-მელიქი განრისხდა,
ჩვილს მოაქვლიო ხელი,
ყმაწვილს მოკლავდა ურჯულო,
ძალზე განახელი,
რომ მას დედა არ სცემოდა
ზეამართულ მკლავში:
„— ჯერ მას ჰკუა როდის უჭრის,
შეიბრალე ბავშვი!“

ასე დაღამდა ერთი დღე,
ყრმისთვის საშინელი...
მეორე დღეს აღრე დილით
გაედღიძა მელიქს,
დღდას უთხრა: „არ გაუშვა
ის ბავშვებთან გარეთ!“
დღდაც დილით მას უქეტავს
მაგრად სახლის კარებს.

სადილის დრო მოახლოვდა,
დავით ზეზე ადგა,
იმ კარს ხელით ჩაეჭიდა,
კლიტე ედო რადგან.

ზღურბლიანად ამოგლიჯა
და შორს გაისროლა,
თვითონ გარეთ გამოვარდა,
ბაღში ჩაიჭროლა...
მაღე ბიჭებს დაუძახა,
მოიკრიბა ყველა
და ახალი თამაშობა
მოიგონა ხელათ:

დავითმა ხელი მოავლო
მალა ვერხვის წვეროს,
მაშინ წვერომ დიდი რკალი
ცაში შემოსწეროს!
წვერი მიწის პირს შეეხო
მხოლოდ შეილდის დარი.
— „ჰე, ბიჭებო! — დაიძახა. —
— ვიშ! რა კარგი არი!“

მაღე მოცვიდნენ ბავშვები,
გაეხარდათ დიდად,
ათი-თხუთმეტი ყმაწვილი
ტოტებს დაეკიდა.
ათი-თხუთმეტი ყმაწვილი
როგორც კი ზედ შესხდა,
მან კენწეროს ხელი უშვა,
ხელი უშვა ხესაც.

ვერხვიც ცაში აიმართა,
აიტაცა ტვირთი
და ბავშვები პანტასავით
ცვივა აქეთ-იქით.

სამმა ბავშვმა თავის სული
მიაბარა ზეცას,
სხვებს ხელ-ფეხი მიმოემტვრა,
კეფაც დაელეწა,
ზოგს მიწაზე დანარცხებით
წელიც მოსწყდა თითქმის,
ვინ იკავეს ტირილს, კენესას,
მოთქმასა და ქვითინს?

დაქრილები ცრემლებს ღვრიან,
ცრემლი მიწას ნამავს...
სახლებში ჩამოურიგეს
დედასა და მამას.
შავი ძაძვებით მოირთო
მიზგიტის ბუქ-კარი,
როცა ერთად მოიტანეს
სამი ბავშვი მკვდარი.

და ბოლოს მოლაც მოვიდა
და იკითხა რისზეთ:
— ესენი რამ ამოწყვიტა?
ვინ მოზიდა მიზგიტს?
— ერთი ეთიმი ბიჭი ჰყავს
მისრა-მელიქს ავი,
ეს მეორედ გაუთენა
ღღე ჩვენს შეილდებს შავი.

მოლა მისწერს მისრა-მელიქს:
„თუ შენ შეგწვეს ძალი,
ან ეგ ბიჭი გადაკარგე,
ანდა მოცაჰკალი,
თუ არა და მივატოვებთ
ჩვენ სახლკარს და ქოხებს,
ისე წავალთ, რომ მთელ ქალაქს
ცეცხლით ავაოხრებთ“.

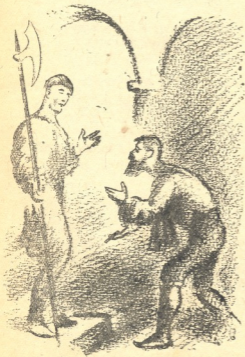
თარგმანი სომხურიდან ბიძინა აბულბძისა.

ჰერცოგს ებერჰარტ ლუდვიგ ვიურტემბერგელს ძლიერ უყვარდა ნადირობა.

ერთხელ, 1727 წლის ზაფხულში, გარეული ტახის დევნისას სანადირო დანა დაკარგა. დანა ისე ძლიერ უყვარდა, რომ უიმისოდ სანადიროდ არ მიდიოდა. მსახურებმა მთლად მოიარეს ტყე და მინდვრები, მაგრამ დანა მაინც ვერ იპოვეს, მაშინ ჰერცოგის სახელით გამოაცხადეს: ვინც დანას იპოვიდა, ჯილდოდ ას გულდენს მიიღებდა.

რამდენიმე დღის შემდეგ, დილაადრიან, ჰერცოგის კოშკის შესასვლელთანღარიბულად ჩაცმული ახალგაზრდა გლეხი შეჩერდა. მან დარაჯს აჩვენა ნაპოვნი დანა და სთხოვა გაეშვა ჰერცოგთან, რომ ნაპოვნი დანა ჰერცოგისათვის გადაეცა და ჯილდოდ გამოცხადებული ასი გულდენი მიეღო.

დარაჯმა უთხრა: ჯილდოს მეოთხელი ნაწილი მომეცი და გაგიშვებო. გლეხს მეტი რა გზა ჰქონდა, დასთანხმდა. დარაჯმა კარი გაუღო.

გლეხმა ვერც-კი მოასწრო კიბეზე ასვლა, რომ ძახილი მოესმა.

— ეი, სად მიეთრევი? —

გლეხს ჰერცოგის მდივანი მიუახლოვდა. მას ილღიაში ქაღალდები ჰქონდა ამოჩრილი.

მდივანმა გაიგო თუ არა რაში იყო საქმე, ამაყად განუცხადა გლეხს, რომ დაბალი წარმოშობის ხალხს არ შეუძლია ჰერცოგთან შესვლა და დასძინა:

— მაგრამ შენთვის მოწყალეებას მოვიღებ... თუ მომცემ მეოთხედს იმ თანხისას, რომელიც შენ გერგება.

მდივანმა გლეხისაგან თანხმობა მიიღო და ჰერცოგის საბრძანებლამდე მიიყვანა.

მაგრამ აქ მსახური გადაედომა წინ, იმანაც გაიგო რაში იყო საქმე და გლეხს მიჰმართა:

— შენ, ჩემო კარგო, დაპირებულ თანხას მიიღებ, თუ კი ჰერცოგთან გაგიშვებ, მაგრამ ამისათვის წილი უნდა დამიღო ჯილდოში, მეტი თუ არა, ნახევარი მაინც უნდა მომცე...

გლეხი საგონებელში ჩავარდა, არ იცოდა რა ექნა: სულ ხომ არ მისცემდა თავის ჯილდოს ამ საზიზღრებს; ცოტახნის ფიქრის შემდეგ ჩაიცინა და მსახურს უთხრა:

— თანახმა ვარ.

მსახურმა ჰერცოგთან შეიყვანა.

ჰერცოგმა მიიღო თავისი დანა და ძლიერ ესიამოვნა. მაგრამ ახლა, როცა თავისი საქონელი ხელში ჰქონდა, ენეღებოდა ამოდენა თანხის მიცემა და ისიც ვიდაცა გლეხისათვის.

— იქნებ ფულის მაგიერ სხვა რამე გინდა? — ჰკითხა გლეხს.

— დიახ, სწორედ ეს მინდოდა მეტხოვა, — მორცხვად უპასუხა გლეხმა: — მე მინდა მივიღო 25 დარტყმა როზგით.

ჰერცოგმა პირველად ვერ გაიგო რას სთხოვდა, მაგრამ როცა გლეხმა კიდევ გაიმეორა თავისი სურვილი, ჰერცოგმა გადაწყვიტა, რომ მის წინ ჩერჩეტი ან შეშლილი იღვავა.

— მაშე შენ ცემა გინდა და არა ფული, ხომ?

— წარმოთქვა ბოლოს კმაყოფილმა ჰერცოგმა. — ძალიან კარგი, დე, ასე იყოს, ყველას თავისი გემოვნება აქვს!

ჰერცოგი მოემზადა ბრძანების გასაცემად, რომ სასაცილო გაწყობულა დაწყებულიყო.

— კიდევ ერთი სიტყვა, — შეაჩერა გლეხმა. — მე ჩემი კუთვნილი ჯილდო,

რომელიც დანის პოვნაში მერგება, უკვე დავეუბრე თქვენ ხელქვეითებს, რადგან ისინი უამისოდ არ მიშვებდნენ სახლეში. ჩვენი პირობის თანახმად, ჯილდოს მეოთხედი დარაჯმა უნდა მიიღოს, ამდენივე ერგება მდივანს, დანარჩენი კი თქვენ მსახურს უნდა დაეთმოს.

მართლაც, სამივემ, გლეხის ხარჯზე გამდიდრებას რომ ცდილობდნენ, მთლიანად მიიღო თავიანთი ხვედრი დარაჯმა და მდივანმა ექვს-ექვსი როზგი, მსახურმა კი, რომელიც სთხოვდა გლეხს — მეტი თუ არა, ნახევარი მაინც უნდა მომცეო, ცამეტი როზგი მიიღო.

უანგარო გლეხი თუმცა უფულოდ წავიდა, მაგრამ მაინც კმაყოფილი იყო, რადგან ჰერცოგის უსირცხვილო ყურმოქრილ მონებს ქკუა ასწავლა.

რუსულიდან გაღმობაკთა ციბაბაზამ.

მანიკა ბაკთაშვილი

მესაზღვრე გოგო

(დასასრული¹)

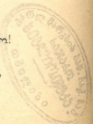
იმ „საზღვართან“ მოგვიანოდ, შეუშინებლად, უცებ, ერთი ვიღაც უცხო კაცი გამოშორდა ბუნჩებს. ჯერ ჯერიკომ შეამჩნია, ღრენით წამოვარდა, შემდეგ გოგა-მეთაურიც წამოიჭრა მარდალ. მოახლოვდა უცნობი და გაიღიმა რიდიით: „პატარებო! ეს ფართო გზა რომელ მხარეს მიდის? ტყის პირას რომ სოფელს ვხედავ, სახელად რა ჰქვია, ან თქვენ ნეტავ რას აკეთებთ დღეს აქ, ასე გვიან?“

გოგომ უთხრა: „ჩვენ აქ, ძია, ქვეყნის საზღვარს ვიცავთ, ვსწავლობთ, როგორ მოვუაროთ ჩვენს სამშობლო მიწას, ვსწავლობთ, როგორ დავამარცხოთ მოსეული მტერი, რომ საომრად ჩვენთან მოსვლას ვერ ბედავდეს ვერეინ“... უცხომ ტკბილად გაუღიმა გარს მოხვეულ ბავშვებს: „დრო რომ მქონდეს ეხლა, ვფიცავ, თქვენთან ვითამაშებ“... ყველას ტკბილი სიტყვა უთხრა, ყველას მოეფერა, ჯერიკოც კი შეირიგა (რომ უმზერდა ცერად).

¹) დასაწყ. იხ. ყურ. „ოქტ.“ № 9.

შემდეგ ბავშვებს გაშორდა და
ნაბიჯს აუჩქარა
და გადაჰყვა სოფლისაკენ
ფართოდ გაშლილ შარას.
ჯერ პირდაპირ მიდიოდა,
(ჩანდა ძლიერ კარგად)
შუცხ შარას ვალუხვია,
მზერას დაეკარგა.
„სად წავიდა? ჯაგა და ბუჩქნარს
აღარ დაერიდა?“
ღღე ქრებოდა და საღამო
მოდოდა ბინდად.
„აგერ! თითქმის ბინდიც წვება!
სად გაითევს ღამეს?“ —
ჰფიქრობს გოგი და წამწამებს
ხშირად ახამხამებს...
შუცხ მამის ნაამბობი
რალაც მოაგონდა...
მოაგონდა, შეშფოთდა და
აწრიალდა გოგა:
ღამდება და ახლა კაცი
შარას გაექცევა?
იცი, რეზო, ამასწინათ
ასე მითხრა მამამ:
„თუ უცნობი ნახო ვინმე,
მე ნუ დაამიძალავ.“
უნდა ვნახო სად წავიდა,
უნდა ვნახო ახლავ...
მე და ჯერი გავუღდებით,
თქვენ სოფლისკენ წახვალთ.
მე რა მიშავს? აბა გასწით!
დააჩქარეთ თანაც.
ის სთქვით: „ვეხანეთ უცხო კაცი
ასე, ამისთანა“...
იქნებ მართლა მტერი არის,
მართლა, მართლა მტერი?
აბა მარდად, მეგობრებო!
აბა მარდად, ჯერი!“
მიატოვეს „ლურჯა“, ავტო,
თოფი, ხმალ-ხანჯალი,
და სოფლისკენ გაექანა
პატარების ჯარი.
გოგომ ძალი გაიყოლა
მოკლე ბილიკს ვაჰყენენ,
ბუჩქნარს სწრაფად დაუარა,
ტყე იწყება აქვე.
სინუმივა. არსად ჩქამი.
ახლა ტყეში ვავლა!!

ბინდი მოღის და ხეებზე
ფენინება შავად.
„იქნებ ტყეში ახლა „იმან“
შეაფარა თავი?
ალბათ ძლიერ უგულოა
(თუ მტერია), ავი“...
რა ჰქნას ბიჭმა, ეშინია,
ასხამს ოფლი კირის,
მუხლი საღაც მიაჩქქვა,
ვერც კი ზედავს ტარის.
აგერ, მოჩანს რალაც შავად
(„დამალული თუ ზის!“)
მოახლოვდა: „რა ყოფილა!
მუხის შავი კუნძი!“...
ჩუ! აგერა! ფიჩხი გატყდა
(გრენება განა?)
მარტო არის... უცნაურმა
თრთოლვამ აიტანა.
იქვე ახლა ტანსქელ მუხას
მოეფარა მყისვე...
კიდევ წუთი... და ლაწუნი
განმეორდა ისევ,
ქვას დასწვდა და თითქმის კიდევ
შეაჩერა სუნთქვა.
განაბა, მოლოდინად
გადაიქცა სულმთლად.
ხმა თანდათან ახლოვდება,
თითქო მისკენ მოდის...
ჯიბე ქვევით ამოივსო,
ვლოდება გოგი...
შუცხ ესმის: „ჰაუ, გოგი!
ლეო, ცაცა, ნანა!“...
(ჩანს, ბავშვების ძებნამ ვილაც
ტყეში მოიყვანა).
გაგხარდა, მოსულისკენ
გამალეებით ვარბის:
„ვინ ყოფილა! — ძია სანდრო!“...
გულის მოეშვა დარდი.
მოეხვია და განცდილი
ვალუშლა ხელად,
უამბობდა სხაპასუხობით,
სულის მოუთქმელოდ.
ძიამ უთხრა: „ყოჩაღ, ბიჭო!
ვაჯაკობა გშენის.
იქით, ცოტა მოშორებით,
სახლვარია ჩვენი.
მე გუშაგთან ვაექცევი,
შენ სახლისკენ წახვალ,

ჯავრი ნუ გაქვს, ვერსად წავა,
 მას უთუოდ ვნახავთ“...
 „არა. ძია! მე და ჯერიც
 თანვე გამოგყვებით,
 თუ დაგვირდა, იარაღად
 გამოდგება ქვებიცი.
 მირბის ძია, მიჭრის გოგო,
 თან ჯერიკო მისდევს...
 დაილაღნენ. საგუშაგოს
 მიდწიეს კიდევ.
 მოჰყვნენ ამბავს. საზღვრის პირი
 გრიგალივით ადგა,
 ძირს სოფელიც ამ ამბავმა
 დაირბინა მარდაღ.
 დიდი, ბავშვი, ქალი, კაცი —
 ახმაურდა ყველა
 და მოედვენ ტყეს და ველებს
 უცხოს საძებნელად.
 მესაზღვრეებს გოგი გაჰყვა,
 ყველაზე წინ გარბის...
 მოსწონს ყველას: „რა ბიჭია!
 რა გულადი, მარდი“.
 ბუნჩნარი მთლად დაირბინა
 (თან დაჰყვება ჯერი),
 ჯავნარს ისე შეფრია, —
 ვერ შენიშნა ვერვინ.
 ძია სანდროს წინ გაუსწრო
 ათიოდე ბიჯით,
 როცა რაღაც ჩამიჩუმმა
 შეაჩერა ბიჭი.
 იქნებ შეცდა? იქნებ ბავშვი
 მოატყუა სმენამ?
 ყური ცქვიტა, შეჩერდა და
 გადაიქცა ცქერად.
 ხედავს: ცოტა მოშორებით
 ლანდმა გაირბინა,
 იქვე საღდაც მიიმალა.
 „ვინ იქნება, ვინა?“
 მიაძახა: „ვერსად წახვალ,
 ვერსად გაგვექცევი,
 ვირჩევნია არ გაინძრე,
 დაგვმორჩილდე შენით“...
 აგერ! იქით თვალის უშალ
 გაეჭანა ჯერი.
 გარბის გოგიც გამაღებით,
 ყვირის, იმეორებს:

„ძია სანდრო! აქეთ ჩქარა,
 ეს „ის“ არის სწორედ!
 ძაგრამ ლანდი წამოვარდა,
 ბიჭისაკენ მორბის.
 მოირბინა, ცდილობს ხელი
 წაატანოს გოგის.
 უცხო დასდევს და ბუტბუტებს
 (ბრახს რომ ვეღარ იტევს):
 „საძაგელო! ჩემთან შებმას
 დააპირებ კიდევ?“
 ბუტბუტებს და ამ ჯავნარში
 ჩანს ცხრათავა დევად,
 სადაცაა ჩვენი გოგი
 შიშით გათავდება...
 რიყრაყია. იგრძნო დაღლა,
 მუხლი მოეცეცა,
 მაგრამ აჰა! მისი ჯერა
 მტერს ვეფხვივით ეცა...
 თვალის უშალ ძია სანდროც
 ჯერის მიეშველა,
 დანარჩენმა მძებნელებმაც
 მოირბინეს ხელათ...
 მიაშურეს ბრძოლის ალაგს
 და უცნობი ნახეს.
 ის უცნობი ატარებდა
 დივერსანტის სახელს.
 აიტაცეს ხელში ბიჭი
 ალერსით და ქებით:
 „ყოჩაღ, ბიჭო! ყოჩაღ, ბიჭო!“ —
 არ წყნარდება ხმები.

ჩემი ნაშკა

მინდა მალე გავიზარდო,
თვითმფრინავი მყავდეს,
რომ საზღვრები გადავლახო,
ქვეყნის გმირი გავხდე;
შემდეგ მხარში ამოვუდგე
ჩვენ საყვარელ ჯარსა,

და იმათი დარიგებით
გავიმარჯვებ მთლად.
დავიცავ და გავამაგრებ,
ჩვენ მზიან და ღამაშ მხარეს,
და ვიხილავ ჩვენ დიდ სტალინს,
მთელ მსოფლიოს სიამაყეს.

თბილისის მ-16 ხელოსნების ქ. მუსაფა მირი ბაბიძის

ბავშვთა კურდღლები

ბავშვებო, ჩვენს რედაქციაში ერთი
ოქტომბრელი შემოვიდა. მას სახატავ
ქალღმერთსავე სამი კურდღელი დაეხატა, აი,
ასე როგორც აქ არის. იგი ვეფხვებოდა:
ამ სამ კურდღელს ისე მოვითავსებო,

რომ სამივეს სამი ყური ექნებაო, თვი-
თოეულს ცალ-ცალკე კი ორორიო: ჩვენ
არ დავუჯერეთ. აბა, თქვენ სცადეთ ამ
სამი კურდღლის მოთავსება ისე რომ სამ
კურდღელს სამი ყური ექნეს.

